

Здоров'я та хвилі погоди Леоніда Данилова

*до 145-річчя від дня
народження Л. Г. Данилова
(1874-1928)*

*Підготував В. В. Кокус, бібліотекар 2-ї категорії
бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова*

Народився Леонід Григорович Данилов 14 березня 1874 р. у м. Оренбург (РФ) в родині вчителя. У 1890 р. закінчив з відзнакою Уфімську чоловічу гімназію із золотою медаллю. Того самого року вступив на перший курс фізико-математичного факультету Казанського університету.

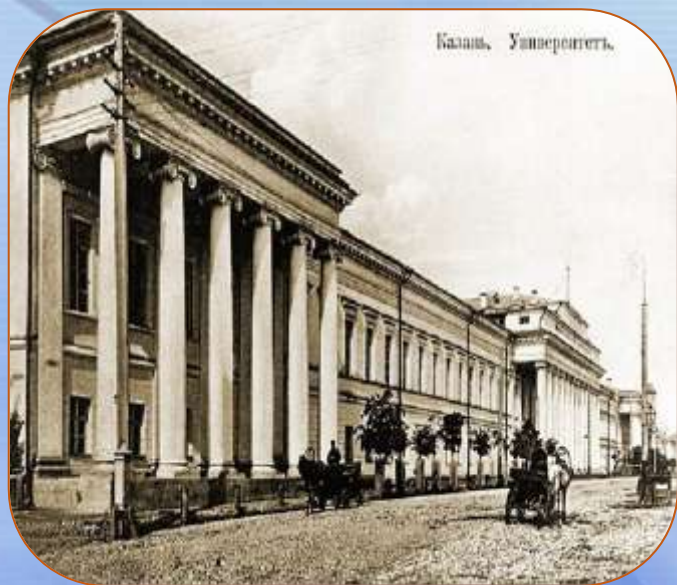
*Чоловіча гімназія,
м. Уфа. (Башкирія, РФ).*

*Фото з сайту:
<https://bit.ly/2Nx1HTR>*

*Оренбург. Кінець XIX ст.
Фото з сайту:
<https://bit.ly/2TEfZrD>*

*Казанський університет.
Кінець XIX ст.
Фото із сайту:
<https://bit.ly/2IJdcZL>*

У 1898 р. Л. Г. Данилов склав іспит на ступінь магістра фізичної географії і став приват-доцентом Казанського університету на кафедрі фізики та фізичної географії.

У 1895 році Л. Г. Данилов закінчив фізико-математичний факультет Казанського університету. З липня 1896 року працював лаборантом метеорологічної обсерваторії Казанського університету. З того часу Л. Г. Данилов професійно захопився метеорологією. Молодому фахівцю невдовзі доручають завідування регіональною метеорологічною мережею.

*Обсерваторія Казанського
університету (1894 р.).
Фото із сайту:
<https://bit.ly/2UefEsm>*

*Новоросійський університет.
м. Одеса. Кінець XIX ст. Фото із
сайту: <https://bit.ly/2tENDpJ>*

У 1899 р. Л. Г. Данилова прийнято на посаду приват-доцента Новоросійського (Одеського) університету, де йому доручили читати курс фізичної географії, а згодом — кліматології та динамічної метеорології.

Одночасно з викладацькою роботою в університеті Л. Г. Данилов працював штатним спостерігачем Метеорологічної обсерваторії Новоросійського університету. Під керівництвом О. В. Клосовського удосконалюється як фахівець, публікує свою першу синоптичну працю для потреб Чорноморського узбережжя.

*Магнітно-метеорологічна
обсерваторія Новоросійського
університету. Початок XX ст.*

Фото із сайту: <https://bit.ly/2Tie1gm>

Фото із сайту:
<https://bit.ly/2IQV00y>

У 1906 р. Л. Г. Данилов повернувся до м. Казань, де працював консультантом-гідрологом при Комісії шляхів Казанської округи, досліджуючи гідрологічний режим Волги та її притоків. Окрім основної службової діяльності він багато часу віддає громадським справам.

Упродовж 1910–1912 рр. редагує метеорологічний відділ журналу «Водные пути и шоссейные дороги», а з 1913 р. – відділ повідомлень про погоду в «Метеорологическом вестнике», регулярно публікує на сторінках цих часописів наукові статті і повідомлення.

Казань. Початок XX ст.
 Фото із сайту: <https://bit.ly/2ENHwYD>

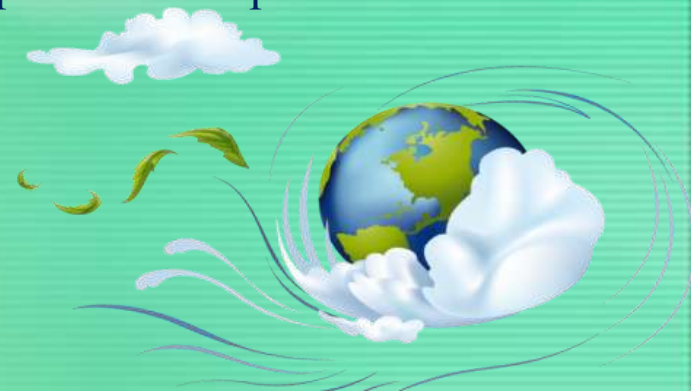

Селище Плоть (нині територія Рибницького району республіки Молдова), де наприкінці XIX – початку XX століття розміщувалась сільськогосподарська дослідна станція ім. Графа Трубецького.

*Фото із сайту:
<https://bit.ly/2Vq8IZp>*

У 1914 р. у зв'язку зі станом здоров'я (параліч ніг) Л. Г. Данилов повертається на лікування до м. Одеси. Незважаючи на тяжку хворобу, дослідник не припиняє наукової діяльності.

З 1916 р. спочатку завідує метеорологічним відділом Плотнянської сільськогосподарської дослідної станції, з 1918 р. – Агрометеорологічним бюро Подільського губернського земства, з 1920 р. – метеоролог Одеського губернського земського відділу. Перебуваючи в Одесі, Л. Г. Данилов приступає до практичної реалізації своїх досліджень, обґрунтовує перші довготермінові прогнози погоди. В цей час з-під його пера виходить ціла низка наукових статей з сільськогосподарської метеорології.

У 1921 р. Л. Г. Данилов переїхав до Вінниці, де працював спочатку завідувачем Служби погоди Подільського відділу сільського господарства. Одночасно у 1923–1925 рр. був головою Подільського відділу Сільськогосподарського наукового комітету України.

У 1924 р. Леонід Григорович бере участь у створенні регіональної краєзнавчої інституції – Кабінету виучування Поділля. Саме під егідою цієї організації у 1924 р. побачила світ науково-краєзнавча праця професора Л. Г. Данилова «Клімат Поділля», що була удостоєна державної премії. Книгу науковця було рекомендовано як підручник з краєзнавства для навчальних закладів регіону.

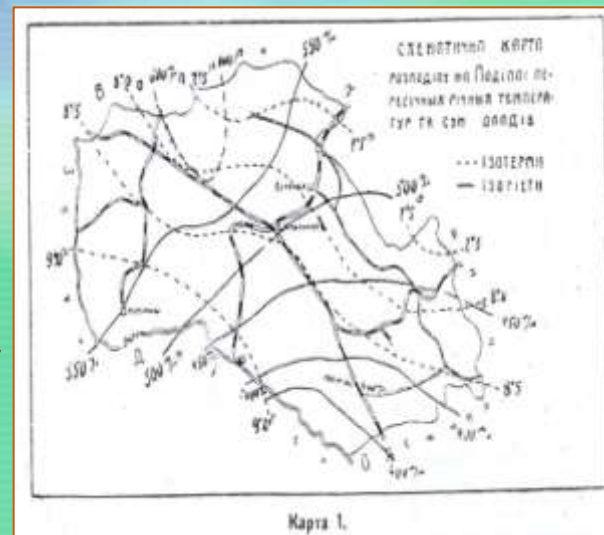

Вінниця. 1920-ті роки.
Фото із сайту:
<https://bit.ly/2TyFdr8>

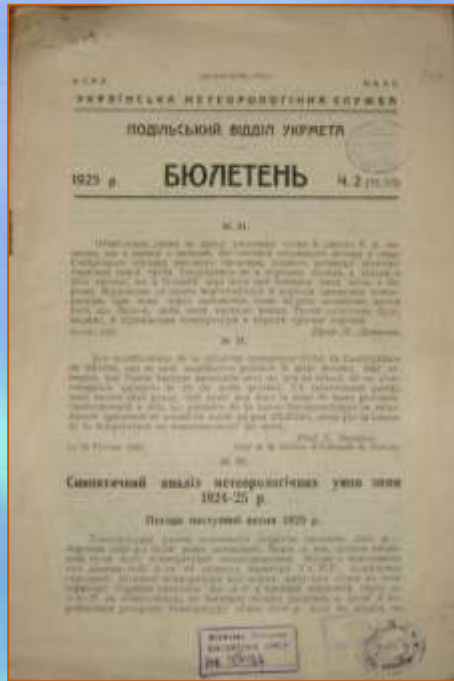
Повідомлення про діяльність Кабінету виучування Поділля

Карта розподілу
середньорічних температур
і опадів на Поділлі.
З монографії
Л. Г. Данилова «Клімат
Поділля»

У 1922–1925 рр. Л. Г. Данилов очолював, створений у Вінниці, губернський відділ Української метеорологічної служби (Укрмет).

Упродовж 1925 р. за редакцією науковця виходить три випуски «Бюлетеня Подільського відділу Укрмету».

Один із випусків
бюлетеня Подільського
відділу Укрмету

Рукопис монографії Л. Г. Данилова
«Волны погоды», який зберігається у
ЦДАВО у Києві

У той самий час науковець працював над монографією «Хвилі погоди: новий метод синоптичного аналізу», де виклав сутність свого методу довгострокових прогнозів погоди. Цей метод зводиться до вивчення періодичності в коливаннях атмосферного тиску, які відбуваються протягом 5 та 11–13 днів.

Висновки Л. Г. Данилова становлять інтерес і для сучасних метеорологів та кліматологів. Монографія «Хвилі погоди: новий метод синоптичного аналізу» удостоєна у 1927 р. премії Укрнауки.

У 1925 р. на першій українській геофізичній нараді, організованій Українською метеорологічною службою у Києві, Л. Г. Данилов доповів про розроблений ним метод довгострокових прогнозів погоди. Доповідь здобула високу оцінку провідних європейських метеорологів.

Президія Першої всеукраїнської геофізичної наради в Києві, 1925.

Третій зліва у нижньому ряду – Л. Г. Данилов.

Група учасників Першої української геофізичної наради (Київ)

Наукова і видавнича діяльність принесла Л. Г. Данилову світове визнання і шану, за сукупністю наукових праць йому присвоїли звання професора. Розроблена науковцем методика довгострокових прогнозів погоди для Поділля і посушливих районів України увійшла у науковий обіг як метод Данилова. Він був обраний дійсним членом Руського географічного, Австрійського та Французького метеорологічних товариств, членом Науково-консультативної ради Наркомзему України.

У 1928 р. на запрошення Наркомзему України професор Л. Г. Данилов переїхав до Києва, де організував Бюро довгострокових прогнозів погоди при Укрметі. Того самого року виходить остання праця вченого, в якій розкривається вплив коливань сонячної активності на багаторічні цикли погоди. Вона започаткувала новий напрям у галузі синоптичних досліджень. Науковець висловив припущення про вплив сонячної активності та атмосферних процесів на здоров'я людини. Дослідження Л. Г. Данилова про вплив коливань сонячної активності та атмосферних процесів на здоров'я людини отримали продовження в працях радянських та європейських метеорологів ХХ ст.

Помер професор Л. Г. Данилов

27 листопада 1928 р. у Києві, залишивши після себе добре ім'я і багату наукову спадщину.

*Будівля Гідрометеорологічної
служби України Київ,
1920-1930-ті роки.*

*Фото з сайту:
<https://bit.ly/2SHZ3Mc>*

*Спалах на Сонці.
Фото із сайту:
<https://bit.ly/2EkKGZ2>*

Л. Г. Данилов одним з перших розглянув вплив синоптичних процесів та сонячної активності на здоров'я людини. У статті **«Сонячна активність і багаторічні цикли погоди»** він відзначив вплив спалахів на Сонці (плям, протуберанців) не лише на погодні умови, а на всі процеси, що відбуваються на Землі.

Відомо, що вплив сонця пов'язаний передусім з 11-річним циклом сонячної активності, підвищення якої спричиняє збурення магнітосфери та іоносфери. Такі збурення, в свою чергу, зумовлюють збільшення напруженості електромагнітного поля Землі, а це вже безпосередньо впливає на організм.

Під час коливань магнітного поля в організмі людини сповільнюється рух крові по капілярах і в тканини надходить мало кисню. У дні магнітних бур відзначаються мігрені, прискорене серцебиття, запаморочення, перепади тиску. Людина може стати дратівливою і неспокійною, знижується розумова і фізична активність.

Сплески сонячної активності призводять, з одного боку, до ослаблення імунітету, з іншого – до підвищення активності патогенів і природних носіїв інфекції. Отже, зростає ймовірність інфекційних захворювань у тому числі тих, що мають характер епідемій, зокрема, грипу, холери, дизентерії.

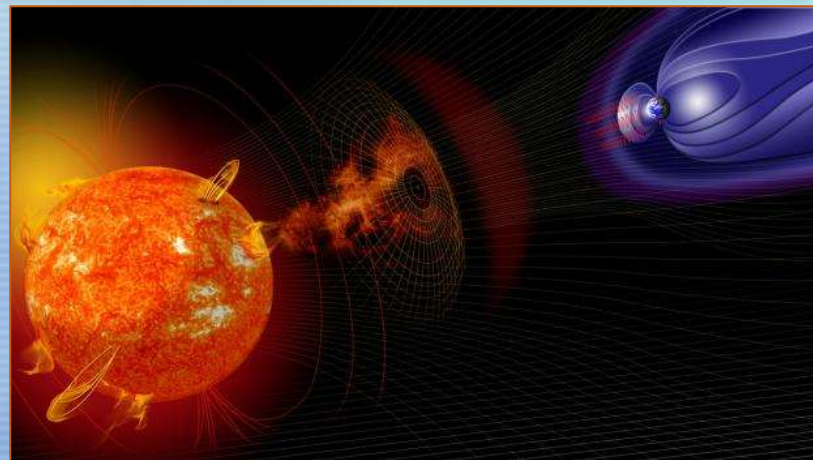

Фото з сайту:
<https://bit.ly/2J4IR7Y>

Подальші дослідження показали, що під час збурень на Сонці люди відчують нервово-емоційне напруження, підвищення артеріального тиску, головний біль, в'ялість і роздратування, поганий сон, біль в ділянці серця. Причому частина з них відчувала погіршення стану здоров'я ще майже за добу до магнітних збурень. За даними медиків, в дні підвищеної активності Сонця число випадків інфарктів міокарду і нападів стенокардії на 20% більше, ніж у дні спокійного Сонця. Число випадків інфаркту міокарда досягає максимуму наступного дня після спалаху. У цей день вже починається магнітна буря на Землі.

Негативні наслідки викликають магнітні бурі й у людей, що страждають захворюваннями органів дихання. Під час магнітних бур у таких хворих знижуються показники життєвої ємності легень і пневмотахометрії. У хворих на туберкульоз стають частішими випадки легеневих кровотеч.

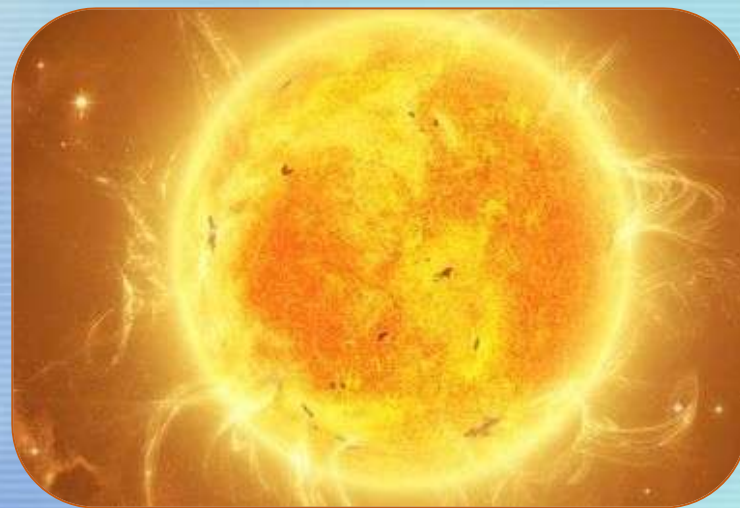

Фото з сайту:
<https://bit.ly/2UkDfYE>

Фото з сайту: <https://bit.ly/2NJxTnh>

Фото з сайту:
[//bit.ly/2XCdVAC](http://bit.ly/2XCdVAC)

В дослідженнях було з'ясовано, що при різкому зниженні тиску або при дуже низькому тиску повітря електричний опір шкіри людини значно вище звичного. При високому атмосферному тиску воно, навпаки, буває значно зниженим. Дослідження показали, що при підвищенні атмосферного тиску зменшується кількість лейкоцитів у крові, головним чином за рахунок нейтрофілів; зниження атмосферного тиску, навпаки, призводить до збільшення числа лейкоцитів.

При зниженні атмосферного тиску газу, що знаходяться у шлунково-кишковому тракті, розширюються, викликають розтягнення органів. Крім того, пов'язане зі зниженням тиском високе положення діафрагми, може призвести до утруднення дихання і порушення функції серцево-судинної системи.

У своїх працях Л. Г. Данилов відзначав також вплив атмосферного тиску та інших метеорологічних елементів на здоров'я людини. Коливання барометричного тиску діє на людину двома основними шляхами: змінює насичення крові киснем (ефект барометричних «ям» та «горбів») і механічно подразнює нервові закінчення (рецептори) плеври (слизової оболонки, що покриває плевральну порожнину), очеревини (покриває черевну порожнину), синовіальної оболонки суглобів, а також рецептори судин.

Фото з сайту:
<https://bit.ly/2VLhRfB>

ПРАЦІ ПРОФЕСОРА Л. Г. ДАНИЛОВА

Данилов Л. Хвилі погоди. Новий метод синоптичного аналізу / Л. Данилов. – Київ: Укрмет, 1925. – 212 с.

Данилов Л. Клімат Поділля / Леонід Данилов. – Вінниця: Віндерждрук ім. Леніна, 1924. – 46 с.

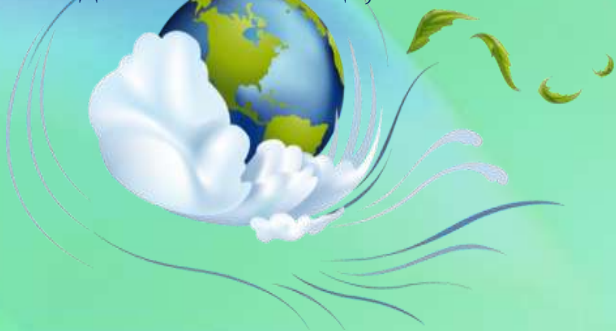
Данилов Л. Г. Грозы восточной России. Вып. 2. Грозовая деятельность в бассейне рр. Средней Волги и Камы в 1897–1898 гг. Некоторые выводы из 3-х летних наблюдений над грозами в районе среднего Поволжья / Л. Данилов. – Казань, 1900. – 285 с.

Данилов Л. К вопросу о засухах Правобережной Украины / Л. Данилов // Хозяйство Подолия. – Винница, 1922. – № 1. – С. 29–34.

Данилов Л. Клімат Вінницької округи / Л. Данилов // Вінниця, її околиці та Вінницька округа. Частина 1. Культура та природа. Провідник екскурсанта, приїжджого та краєзнавця. – Вінниця, 1927. – С. 25.

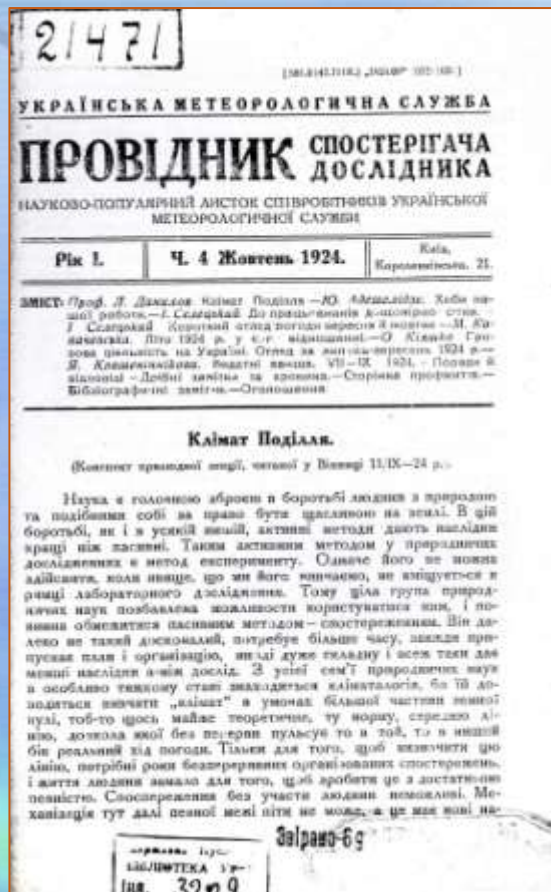

Данилов Л. Сонячна діяльність та багатолітні цикли погоди / Л. Данилов // Вісник сільсько-господарської науки та досвідної справи. – 1928. – № 3. – С. 133–144

Данилов Л. Досягнення світової науки в справі передбачення погоди / Л. Данилов // Вісник сільсько-господарської науки та досвідної справи. – 1927. – № 4. – С. 40-53.

Данилов Л. Клімат Поділля / Л. Данилов // Провідник спостерігача-дослідника. – 1924. – № 4. – С. 1–5.

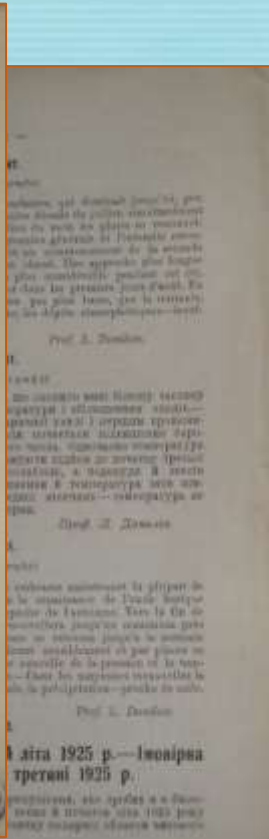
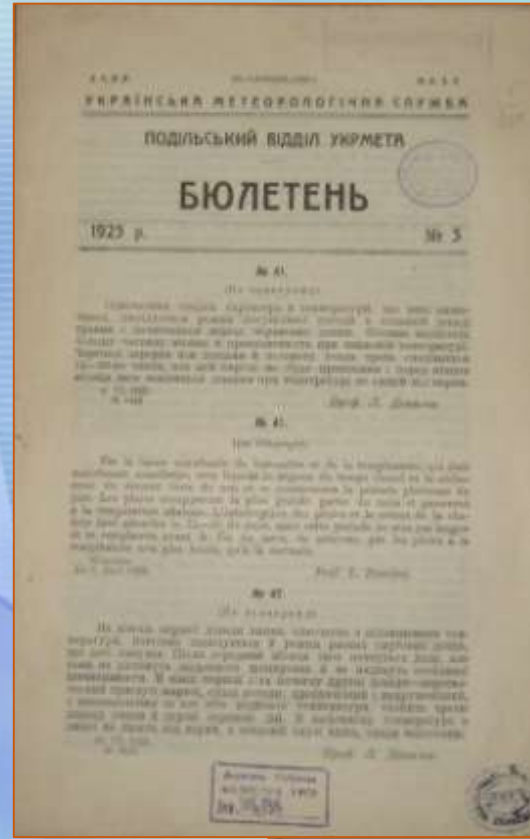
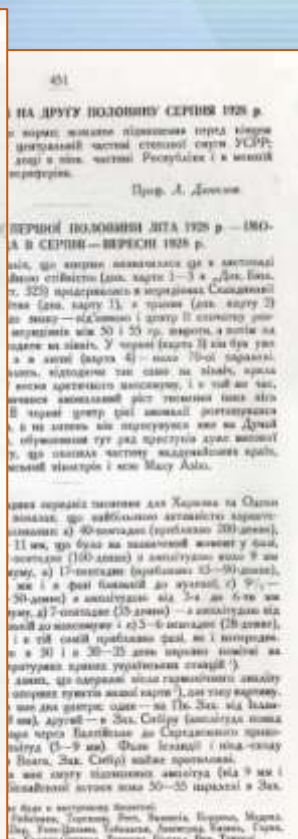

Данилов Л. Посухи в Україні, їхня кліматологія та синоптика / Л. Данилов // Вісник сільсько-господарської науки та досвідної справи. – 1924. – № 10–12. – С. 1–7.

Данилов Л. Синоптичний аналіз першої половини літа 1928 р. — імовірна погода в серпні-вересні 1928 р. / Л. Данилов // Декадний бюлетень Укрмету. — 1928. — № 24. — С. 451—454.

Данилов Л. Синоптичний аналіз весни й літа 1925 р. — імовірна погода в останній третині 1925 р. / Л. Данилов // Бюлетень Подільського відділу Укрмету. — 1925. — № 3. — С. 2—8.

ЛІТЕРАТУРА ПРО Л. Г. ДАНИЛОВА

Мальгін В. Проф. Леонид Григорович
Данилов /В. Мальгін // Погода й життя.
– 1928. – № 11–12. – С. 130–133.

успешного Петра Достотермисова Заблудивши уряд Укрїнці. Смерть медальона оповідала його ширину мемуарну роботу, що розгорталися тут при організації нової справи.

Серія численних наукових праць А. Г. зростає однією великою роботою "Центри діяльності атмосфери" (Одеса 1962 р., 542 стор.). "Осenni воєни холода в Європі по наближенням 1901-1906 гг." (130 стор.), "Климат Подлясьа" (1925 р.), що й сьогодні вміщує БВШС, у т. "Холодні періоди" (1925 р.). Київ, 1925.

WELSHKE OTATYH a KPOHUKA

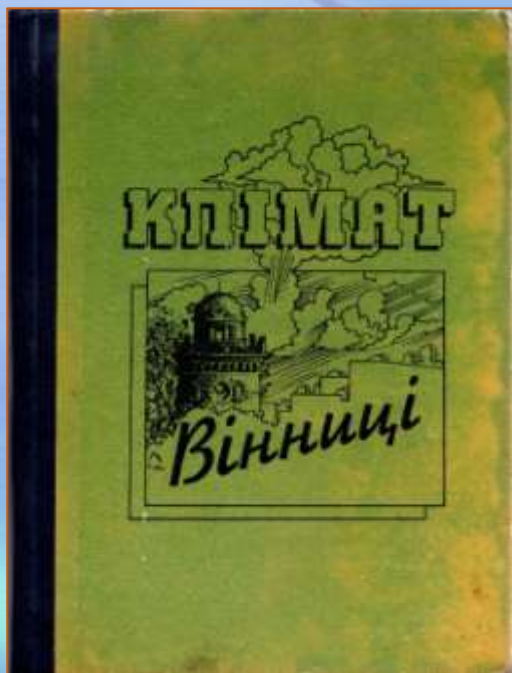
Д. Р. Давыдов

10 ноября вступил в действие 24-й закон СССР «О мерах по усилению борьбы с преступностью». Законом предусмотрено, что в целях усиления борьбы с преступностью в органах внутренних дел создаются должности заместителей начальников органов внутренних дел по борьбе с преступностью. Заместители начальников органов внутренних дел по борьбе с преступностью назначаются на должность из числа работников органов внутренних дел, имеющих высшее образование и стаж работы в органах внутренних дел не менее 10 лет. Заместители начальников органов внутренних дел по борьбе с преступностью назначаются на должность из числа работников органов внутренних дел, имеющих высшее образование и стаж работы в органах внутренних дел не менее 10 лет.

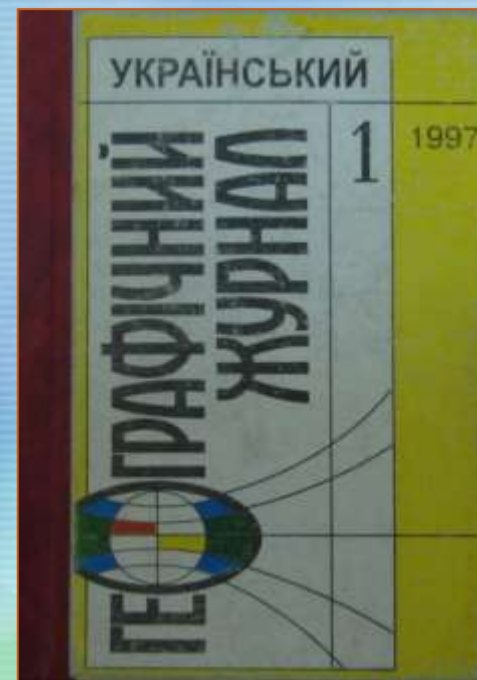
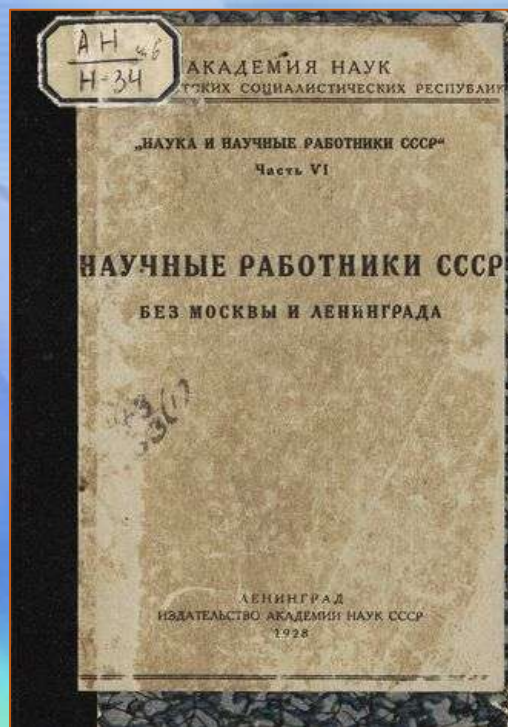
[illegible][illegible]

Тихомиров Е. Л. Г. Данилов / Е. Тихомиров // Метеорологический вестник – 1928. – № 12. – С. 289–290.

Клімат Вінниці /за ред. І. М. Півошенка. –
Вінниця: Антекс-УЛТД, 1995. – 224 с.

Півошенко І. М. Професор Л. Г. Данилов – один із перших синоптиків довгострокових прогнозів погоди / І. М. Півошенко // Український географічний журнал. – 1997. – № 1. – С. 56–59

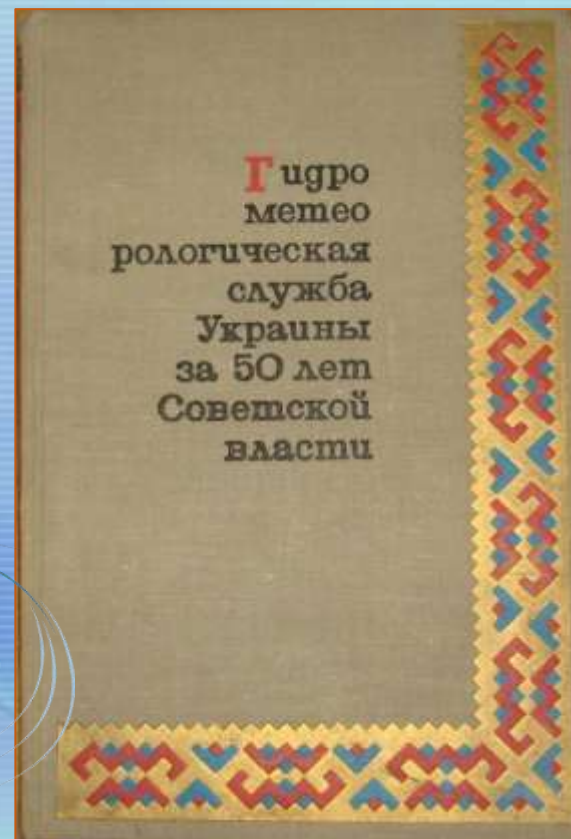

Наука и научные работники СССР : справочник / Акад. наук СССР; сост. Комис. «Наука и науч. работники СССР» под наблюдением и непосредств. рук. С. Ф. Ольденбурга, Е. Ф. Карского. – Ленинград, 1925–1934. Ч. 6 : Научные работники СССР без Москвы и Ленинграда. – 1928. – VIII, 810 с., [2] л. диагр., карт. : диагр.

Костриця М. Ю. Професор Л. Г. Данилов – дослідник Поділля / М. Ю. Костриця // Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій: зб. наук.-краєзнав. праць, 2003. – Вип. 3. – С. 318–321.

Синоптические исследования : [с згадка про Л. Г. Данилова] // Гидрометеорологическая служба Украины за 50 лет Советской власти. – Ленинград: Гидрометеоиздат, 1970. – С. 48–54.

Костриця М. Ю. Данилов Леонід Григорович / М. Ю. Костриця // Енциклопедія Сучасної України / ред. М. Г. Железняк. – Київ, 2007. – Т. 7 : Г-Ді. – С. 207. – Бібліогр. в кінці ст.

Кокус В. В. Внесок Л. Г. Данилова у розвиток метеорологічних досліджень на Поділлі у 20-х роках ХХ ст. / В. В. Кокус // Фізична географія та геоморфологія. – 2008. – № 57. – С. 177–186.

Використано матеріали Центрального державного архіву
Вищих органів влади та управління України,
Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського,
а також інформація і фото із сайтів:

<https://bit.ly/2C7Xe5B>

<https://bit.ly/2XCHhL>

<https://bit.ly/2NJxTnh>

<https://bit.ly/2EOkC9X>

<http://madrid.portalglobus.ru/event/eventproduct/225>

